

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Deželni zbor kranjski.

VII. seja dne 11. aprila 1900.

Predseduje deželni glavar pl. Detela. Vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Došle peticije in predloge se po prečitavanju zapisnika zadnje seje odkažejo pristojnim odsekom.

Posl. Jelovšek je poročal o § 6. letnega poročila deželnega odbora, ki se nanaša na občila. Deželne ceste so vse skupaj 5683 klm. dolge. Za pokritje potrebščine, ki znaša 102.480 gld. 48 kr. treba poleg mitniškega dohodka še doneska dež. zaklada 57.778 gld. 87 kr. in okr. cestnega zaklada 35.007 gld. 61 kr. Za dovozne ceste k železnicam morata prispevati deželni zaklad 842 gld. 90 kr., okrajni cestni zaklad 805 gld. 63 kr. V letu 1898. je vzdrževanje okrajnih in deželnih cest, ki so bile skupaj 219861 klm dolge, znašalo 252.284 gld. 40 kr. Poročevalec je predlagal, naj se poročilo vzame v vednost.

Posl. Lenarčič je pojasnil pomen občil za industrijo in grajal, da se razvoj industrije otežuje in zavira. Posebno mlinarska industrija je v slabih razmerah. Kranjska mlinarska industrija je tako visoko obdačena kakor nikjer. V primeri z množino zmlatega žita se suče obdačenje od 40 kr. do 5 gld. 70 kr. na vagon. Mlin v Ajdovščini plača obrtnega davka 40 kr. na vagon, v Weisskirchnu 70 kr., v Gradcu 81 kr., v Mariboru jeden 1 gld. 20 kr., drugi 1 gld. 26 kr. Pri nas pa plača mlin v Kranju 3 gld. 50 kr., mlin v Jaršah pa še čez 5 gld. na vagon. Pa še ta davek se je hotel zvišati. Prometne naprave, ki nas vežejo z morjem, postopajo tako, kakor bi na korist na Ogrski hotele uničiti kranjsko mlinsko obrt. Kranjska mlinarska industrija se je v zadnjem času začela polagoma razvijati, a treba je, da je zasnovana v tako veliki meri, da postane deležna tarifnih olajšav. Tuje žito se v čedalje večji meri uvažuje v našo deželo. Ogrska mlinarska obrt je v toliko na boljsem,

da je deležna refakcijskih tarifov sploh, pri nas pa se ne postopa tako. Vsled tega je naša država oškodovana za kacih 13%. Nekatera podjetja so pač dobila neke olajšave, toda te ne zadostujejo. Zlasti ker se je zajedno določilo za kranjske mline neko izjemo, vsled katere kranjski mlini sploh ne morejo porabiti refakcijskih tarifov. Refakcija za Reko se je kranjskim mlinom vzela, in ostala je samo refakcija za Trst. Govornik je potem vsestransko pojasnil, kako se tudi s prekomorskimi tarifi uničuje kranjska konkurenca na korist Ogrski. Tam se je sploh vse storilo, da se industrija razvija, vedoč, da bo donajala deželi velikih dohodkov, mej tem ko se pri nas ničesar ne stori. Govornik je predlagal naslednjo resolucijo:

Deželnemu odboru se naroča: 1. Da si poskrbi potrebne podatke, nanašajoče se na škodljivo sestavo tarifov, kateri uničujejo kranjsko, zlasti mlinsko in lesno industrijo, dalje one, katere bi bilo priporočati za upeljavo na avstrijskih državnih železnicah in po Donavi navzgor od Požuna proti Lincu v svrhu omogočenja konkurence kranjskih mlinov z ogrskimi vsaj potom tostranskih izvoznih mest ter parobrodskih tarifov za izvoz v inozemstvo v primeri z ogrskimi parobrodskimi odnošaji; 2. da se na podlagi teh podatkov obrne do c. kr. železniškega in trgovskega ministarstva s prošnjo, da oni prej kot prej potrebujo ukreneta, da se obvaruje s tem Kranjska in z njo tolitvanska mlinska industrija gotovega propada.

Posl. dr. Majaron je z ozirom na predgovornikova izvajanja potrdil, da je mlinska industrija silno obremenjena. Mlina v Jaršah in v Kranju sta tako obremenjena, kakor noben mlin v alpskih deželah. Davčna kvota, ki jo plačujeta, je do petkrat večja, kakor drugod pri istih razmerah. Davčni organi so pozdravljali vsako podjetje s tem, da so mu naložili kar mogoče visok davek, a koder so bili mladi in ambiciozni davčni nadzorniki, so prijemali

industrijska podjetja kar za grlo. Iskali so pač nekaj za državo in nekaj za svojo ambicijo. Na vsacega davkoplachevalca I. razreda pride skoro 20.000 kron in k temu pridejo še občinske in druge doklade. Od davčne reforme si veliko obetamo, a težko je odpraviti krivice, ker v kontingentni komisiji se mora zastopnik jedne dežele boriti z zastopniki dveh drugih dežel. Za prihodnji dve leti se je kontingent znižal za I. razred za 10%, kar je jako veliko, ker razen Trsta ni nobena dežela dosegla znižanje kontingenta.

Posl. Kušar je pritrdil Lenarčičevim izvajanjem, rekši, da vsled malomarnosti cislitvanske vlade preti mlinarski obrti kranjske dežele pogin. Madjari so dobili za odpravo mlinskega obrata znamenito premijo. Zdaj pride ogrska moka čez Reko na Rakek cenejšje kako iz Ljubljane na Rakek. Če se kmalu kaj ne stori, bomo Madjarom na milost in nemilost izročeni.

Posl. Luckmann je pojasnil, da smo imeli na Kranjskem nekdanj jako cvetočo mlinsko obrt, a ta je propadla. Težko je kaj storiti, ker se mora uvažati ogrsko žito, južna železnica pa nastavlja take tarife, da ni možno izhajati. Mlinska industrija prehaja v roke Madjarov, zlasti ker se tam železnice rabijo v to, da se gospodarstvo dvigne, dočim so pri nas glavne železnice v privatnih rokah, pri državnih železnicah pa se hoče vedno vsaj toliko zaslužiti, da se pokrijejo troški. Odprava mlinskega obrata je v živo zadela mlinsko industrijo. Znižani tarifi za Reko se ne bodo dovolili, da bi se Reka na naše stroške ne povzdignila, a eksport je postal nemogoč, ker ogrske ladje, katerim se je po kartelu prepustil ves zapad, niso dolžne ustavljati se v Trstu.

Posl. vit. Langer je prijel južno železnico zaradi neverjetne brezobzirnosti proti občinstvu. Šteti se z vagoni in s premogom, da, še pozimi vagoni niti na glavni progi niso kurjeni, na stranskih progah pa sploh nikdar niso kurjeni. Železnica za-

služi, da se kaznuje, ker spravlja življenje potnikov lahkomišelnost v nevarnost.

Po nekaterih opomnjenih poročevalca se je poročilo odobrilo in je bila sprejeta Lenarčičeva resolucija.

Posl. vit. Langer je poročal o računskem sklepu kranjske kmetijske šole na Grmu, kateri je bil brez debate odobren.

Dejanska potrebščina gospodarstva v l. 1898. je znašala 10.049 gld. 63 kr. in je bilo prebitka 739 gld. 63 kr. Dejansko pokritje brez doneska deželnega zaklada je znašalo 7991 gld. 25 kr. in je bilo torej prispevati 2058 gld. 38 kr., oziroma, ker je preostalo iz l. 1897. še 582 gld., samo 1476 gld. 38 kr. iz deželnega zaklada, v primeri s proračunjenim doneskom po 4108 gld. za 2631 gld. 62½ kr. manj, največ vsled tega, ker se ni zidal nameravani hlev. Dejanjska potrebščina šole je znašala 7140 gld. 81 kr., pokritje 5093 gld. 97 kr. Nedostatek je bil za 7 gld. 84 kr. večji nego je bil preračunjen.

Posl. dr. Majaron je poročal o deželni podpori za vodovod v Postojni. Deželni odbor predlaga, naj se odobri njegov sklep z dne 19. februarja t. l., po katerem se za napravo vodovoda v Postojni zagotovi deželni prispevek 20% od na 144.000 K proračunjene potrebščine torej 28.800 K, ki pa se izplača šele tekom prihodnjih let (1901, 1902 in 1903), ako prevzame država 50% stroškov. Poročevalec je pojasnil potrebo in nujnost vodovoda in predlagal, naj se nasvet deželnega odbora odobri.

Posl. Hribar je poročal o prošnjah „Dramatičnega društva“ in „Theatervereina“ za podporo in predlagal, naj se vsakemu teh društev dovoli po 12.000 K.

Predlog je bil sprejet. Proti dovolitvi podpore nemškemu gledališču je glasovalo osem klerikalcev.

Posl. Hribar je poročal o računskem sklepu gledališkega zaklada, ki izkazuje nedostatka 169 gld., in kaže, da se je imovina vsled vpeljave električne razsvetljave pomnožila za 11.140 gld. in o proračunu,

LISTEK.

Prepozno.

Spisal Anton Čehov.
(Dalje.)

Tako je brbljal strugar brez prenehanja. Govoril je nehote, da bi vsaj nekoliko zatl neprijetni čut, kateri se ga je polastil. Imel je veliko besed na ustnih, v glavi pa se mu je kopičilo še mnogo več vprašanj in mislij.

Mahoma ga je doletela nesreča; niti mislil ni nanjo, zato se ne more potolažiti ter je ne more popolnoma razumeti. Doslej je mirno živel, vse se je vršilo po navadi, prebil je svoj čas v opojeni pozabnosti, poznal ni niti gorja, niti veselja; nakrat pa se ga je lotila velika dušna bolelost. Brezskrbnemu lenuhu je bilo mahoma treba razmišljati, skrbeti, bojevati in boriti se. In čudno, istočasno se je zbudila v njegovem srcu neka nežna skrbnost za staro ženo.

Petrov se je spomnil, da se je začela njegova nesreča prav za prav šele včeraj na večer. Ko je prišel namreč na večer — kakor po navadi — nekoliko vinjen domov in je začel z rokami bití po zraku ter zabavljati, tedaj ga je žena pogledala tako čudno kakor še nikdar prej. Njen pogled je bil vedno bolesten, zastrašen, slični pogledu mnogokrat tepenih in slabo krmljenih psov,

sedaj pa ga je pogledala srepro, zagonetno, kakor navadno gledajo svetniki na podobah, ali umirajoči. Hkratu s tem nenavadnim, nepopisnim pogledom se je začelo tudi njegovo gorje. Ves iz sebe od strahu, si je izposodil Petrov pri sosedu konjiča, in sedaj se pelje s starko v bolnišnico ter upa, da ji vrnejo praški in mazila Pavla Ivanoviča zopet prejšnji pogled.

„Čuj, Matrjoška“, je začel iznova, „ako te bo vprašal Pavel Ivanovič, ali sem te kdaj tepel, reci, da ne! In pretelaj te ne bom več, pri svetem križu, da ne! Saj sem te tepel samo tako. Smiliš se mi. Glej, kdo drugi bi se malo brigal za té, jaz pa se peljem s teboj... trudim se. Kako pa ta sneg po zraku pleše, pleše! Gospod, tvoja volja se zgodi! Da bi le ne zgrešil poti! — Ali te na strani boli, Matrjoška? Zakaj molčiš? Vprašam te, ali te na strani boli?“

Gregor Petrov se je urno obrnil po starki.

„Zakaj se neki sneg na njenem obrazu ne stopi?“ si je mislil, in preko že itak premrznjenega hrbta ga je prešinil tja do prstov na nogi leden mrz. „Na mojem obrazu se topi sneg, a na njenem ne. Kaj naj pomeni to? Hm...“

Strugar si je bal priznati, kar je videl v resnici, zato je skušal po ovinkih izpoznati pravo. Čudno se mu je zdelo, da se noče sneg stopiti na obrazu starke, tudi to mu je bilo zagonetno, da ji je obraz tako

nenavadno okorel, da ima nakrat svitlosivo, voščeno barvo, ter da je postal tako resen in strog.

„Ampak ti si neumna!“ je mrmral. „Odkrito, od srca govorim s teboj, kakor pred Bogom, in ti... no, ti si neumna, ti pravim. Končno se obrnem in se niti ne popeljem s teboj k Pavlu Ivanoviču.“

Strugar je izpustil vajeti ter se je ugloobil v misli. Celu uro je sedel molče. Ni se upal ozreti se po starki, bilo ga je groza. Strašno je, na vsa vprašanja ne dobiti nikakega odgovora. Da bi izvedel zanesljivo resnico, je sklenil končno vendar nekaj. Ne da bi se ozrl na starko, jo je prijel za roko; bila je ledenomrzla ter padla kakor mrtva na stran.

„Umrla je torej! Ti preklicana reč ti!“

In Gregor je začel jokati. Žalosten pa ni bil toliko kot jezen. Razmišljal je, kako hitro pač mine vse na svetu. Jedva se je začelo njegovo gorje, in že je tudi minilo. Niti časa ni bilo, da bi bil redno živel s svojo ženo, se z njo o vsem pogovoril, jej pokazal svoje sočutje — in že je umrla. Štirideset let sta živela skupaj, toda ta čas je minil kakor sanje. Pijanost, pretep, revščina, to je bilo vse... In sedaj je umrla prav takrat, ko jo je začel res od srca pomilovati. Kaj naj stori sedaj, kako naj živi, ko je za vse storjene pregreške ni mogel prositi odpustanja?

„Silil sem jo celo, naj hodi beračit!“

se je mahoma spomnil. „Sam sem jo gonil vun, da je pri ljudeh prosjačila kruha. Ampak deset let vsaj bi morala neumna še živeti, sicer bo končno res mislila, da sem hudobnež. Sveta mati božja! Kam naj se sedaj peljem, ko ni treba nikogar več zdraviti, marveč pokopavati? Obrnem se torej!“

In Gregor je obrnil ter tepel iz vse moči po konju. Pot je prihajala vedno slabša. Iga sploh ni bilo več videti. Sedaj pa sedaj je butnil mej vožnjo voz ob mlade smreke; strugar si je opraskal ob njih roke, zatemnilo se mu je nekoliko pred očmi, nato je bilo zopet vse jednakomerno belo, vse se je vrtilo pred njim.

„Moral bi začeti novo življenje!“ si je dejal Gregor.

Spomnil se je, kako lepa, mlada in vesela je bila Matrjana pred štiridesetimi leti. Prišla je z bogatega kmetijskega posestva, in dobil jo je za ženo, ker je bil znan vrli rokodelce. Vse se je začelo prav lepo. Nesreča je le bila, da se je nekoč po poroki napil ter obležal na klopi ob peči; in iz te pijanosti se ni zbudil v preteku štiridesetih let nikdar več. Poroke se je še dobro spominjal, a kaj se je godilo potem, tega ne bi mogel povedati, tudi ko bi ga hotel kdo zato ubiti. Samo tega se je spominjal, da je vedno pil, spal ter tolkel okrog sebe... Tako je minilo vseh štirideset let...

Mej tem so postali beli oblaki sivi. Začelo se je mračiti. (Konec prih.)

ki kaže potrebščine 24.328 K in isto toliko pokritja.

Posl. dr. Tavčar je pri tej točki izpregovoril o delovanju gledališke cenzure. Rekel je, da na papirju sicer uživamo nekoliko svobodo, da pa ta svoboda takoj izgine, če kje kak kardinal le kihne. (Posl. Povše: Škofa ne morete nikdar v miru pustiti. Posl. dr. Tavčar: Kaj pa sili v ospredje?) Stvar je za oblastnije jako pripravna. Zraven zakonov veljajo namreč vsakovrstne stare ministrske naredbe, ki ustavo od slučaja do slučaja razveljavljajo. Imamo zagotovljeno svobodo mišljenja in zagotovljeno svobodo umetniškega proizvajanja, a če se kdo te svobode posluži, je vlada koj pri rokah in ostrizi osno in obrije mu njegov proizvod, da ga sam več ne spozna. Zlasti pri nas je cenzura postala tako nadležna in tako sitna, da se je temu duševnemu terorizmu odločno odpreti. Lahko bi bilo navesti celo dolgo vrsto prav kričeih slučajev takega terorizma. A nikari misliti, da so se zabranjevale kake nemoralnosti. Teh ne bo nihče zagovarjal, in gledališka cenzura je dolžna, da nemoralnih reči ne pušča na oder. Toda kar se pri nas godi, to presega že vse meje, to je že otročje: Naša cenzura stoji popolnoma na tistem stališču, ko pred l. 1848 in je danes taka, kakor tedaj, ko je Heine zložil znano pesem o njej, katere pesmi nečem navajati, da bi ne bil poklican k redu. Cenzor naše vlade je tako moralčen, da se bo res čuditi, če ga ne bodo po njegovi smrti za svetnika proglasili. Pri nas je nekaka lex Heinze že davno uveljavljena. To priča slučaj, ki se je pred kratkim primeril neki nemški predstavi. Vprizorila se je opereta „Lepa Helena“, ki ni posebno moralna. Cenzor je ni prepovedal, a skrbel je za moralno na drug način. Osebnost je tičal za kulisami in strogo pazil, da bi predstavljalka lepe Helene ne bila premalo oblečena. In ko je predstavljalka spustil na oder, je poino skrbi priteknel v parter ter vpraševal: „Hat man nicht zu viel gesehen?“, na kar je dobil odgovoril: „Nein, wir hätten noch mehr sehen wollen!“ Še vse drugače kakor pri nemških igrah pa se postopa pri slovenskih igrah. Celo Shakespeare, ki je še precej velik dramatik, ne najde milosti pri našem cenzorju. Ko se je vprizoril „Hamlet“, je cenzor našel, da je Shakespeare spisal morskaj, kar se nikakor ne strinja s cenzurskim principom o morali. Jedna najlepših scen v tej drami, je tista, ko leži Hamlet pred nogami Ofelije in hoče svojo glavo položiti na naročje. Cenzura je celo to sceno prepovedala, zabranila je Hamletu položiti glavo svojem deketlu v naročje in povedati, kako prijetno je, ležati pred dekletovimi nogami. Še veliko hušje je cenzura postopala z „Rokovnjači“. Strigla je tu in tam. Tudi najnedolžnejše stvari. Omenjam naj, je rekel govornik, samo to, kar je cenzura odstrigla šele potem, ko so se „Rokovnjači“ že dvakrat in trikrat predstavljali. Čital se je odstavek: „Kaj ste rekli, da sta Adam in Eva pod figovim drevesom sedela pa vino pila iz buče?“ Ne umejem, kaj se je v teh besedah zdelo cenzuri nevarno. K večjemu figovo drevo, s čigar peres si je naredila prva ženska obleka. Čital se je tudi stavek „oj ti rebro Adamovo, da bi te bil Bog pri miru pustil“. To, ali naj bi bil Bog Adamovo rebro pri miru pustil, je vendar popolnoma subjektivno mnenje, ki je sme vsakdo izraziti, in ki nikogar na svetu ne more žaliti. Dalje se je čital stavek: „Adam je vendar tvoj oče in Eva tvoja mati! In moja sta tudi in še fajmoštrova, če malo čez hrbet nazaj pogledamo.“ Zakaj se je to črtalo? Ali je nenravno? Ali misli morda cenzura, da ne smejo vedeti ljudje, da izhajajo od Adama in od Eve, in da izhajajo tudi fajmoštri od njih? Če kje, veljajo tu Heinejeve besede: „Jaz vem gotovo, da izhajam iz Brahmovo glave in ne iz njegovih kurjih oči.“ Tacih slučajev bi se dalo še obilo navesti. Iz vzorcev, ki so bili navedeni, se vsakdo lahko prepriča, kako se v svobodni Avstriji naše gledališče zatira. Dež. zbor je poklican, da o taki sekaturi izreče svoje mnenje. Kdo bo hotel še pisati za naše gledališče, ako se bodo njegova dela tako skubila? Še en slučaj. V „Narodnem domu“ nastopil je pred kratkim Jurčičev Krjavelj. Mej drugim je pravil, kar je natisnjeno v romanu, kako ga je župnik pri spraševanju nekoč vprašal, če je Bog povsod. Krjavelj je odgovoril, da povsod in

tudi v njegovi hiši. Ko ga je pa župnik vprašal, če je Bog tudi v njegovi kleti, je Krjavelj rekel, da tam ni Boga, ker nima kleti. V tej anekdoti je cenzura našla nekaj pohujšljivega in jo je popolnoma črtala, da si je natisnjena celo v Kosijevih otroških pripovedkah in je torej gotovo čisto nedolžna! Cenzura je izdala še drugo prepoved, ki zbuja resne pomisleke. Dramatično društvo je hotelo vprizoriti Jurčičevega Tugomera. To je delo, ki ima gotovo svojo veliko literarno vrednost in vredno bi bilo poskusiti, če se ne da spraviti na oder. Ker je Dramatično društvo poznalo slabost in občutnost cenzure, je samo vse črtalo kar bi količkaj moglo vzbujati pomisleke. Snov je vzeta iz vojske slovanov in mej Nemci ob Labi in dejanje se vrši v davni preteklosti. Dramatično društvo ni hotelo nikogar izzivati, nikomur nič neprijetnega reči in je radi tega vse črtalo, kar bi se moglo smatrati kot hujskanje. V ta namen je povsod Nemec nadomestilo s Franki, a vzlic vsemu temu je cenzura še ta izleček iz „Tugomera“ prepovedala. Jaz ne cenim Nemcev tako nizko, da bi se čutili žaljene, če se na slovenskem odru predstavlja drama, katere snov je zajeta iz bojev mej Slovani in Nemci, zakaj če bi se čutili žaljene, bi bili na tako nizkem nivó, kakor naša cenzura. Saj se na nemškem odru predstavlja tudi Kleista in druga taka dela, in nihče se temu ne upira v naši deželi. Vprašal sem sam pri vladi, zakaj se iz „Tugomera“ ni črtalo, kar se je zdelo cenzuri nevarno in zakaj se je kar cela igra prepovedala. A reko se mi je: Že samo ime Jurčič je tako, da nam ni všeč. (Živahnii klici: Čujte! Čujte!) Če postopajo vladni organi tako malenkostno, potem oni sami stvarjajo narodne prepire in vlačijo vzroke preprirom za lase na dan. Kot predsednik Dramatičnega društva in v imenu slovenskih pisateljev moram z vso odločnostjo ugovarjati, da se praktikuje cenzura tako, kakor niti pred 1848. l. na način, ki je naravnost nedostojen.

Deželni predsednik baron Hein je dejal, da mora zavračati očitanje, da vlada slovensko gledališče zatira. Vladi je zatiranje ali animoznost neznana stvar. (Posl. dr. Tavčar: A jej!) Vladi stoji na stališču gledališkega reda in ne sme dopuščati, da se na odru neti narodnostni prepri, ki itak pretresa celo državo. Cela tendenca „Tugomera“ je vzlic vsemu črtanju taka, da je imela vlada utemeljen pomislek, dovoliti predstavo. Stvar je sedaj pri ministrstvu in to bo brez dvoma objektivno sodilo. Dr. Tavčar pa v tej stvari ni objektivni, ker je on vložil rekurz. (Veselost.) Vladi misli, da je stroga cenzura potrebna, da se varuje morala, in da se ne netijo narodni prepiri. Nemški nadaljuje, je dejal dež. predsednik, da je dr. Tavčar gotovo jeden najodličnejših govornikov v dež. zboru; že marsikdaj je nesel lovorjev venec domov; tudi danes ponese venec iz zbornice, ali zelenja, iz katerega je spleten, ni utrgal na „lorberbaumu“, ampak na „giftbaumu“.

Posl. dr. Tavčar je repliciral, da sodi dež. predsednik glede prepovedi „Tugomera“ gotovo manj objektivno, kakor on. Če sem jaz naredil rekurz, je dejal govornik, iz tega pač še ne sledi, da nisem objektivni. Jaz branim tukaj pravice literarnih krogov, da se ne razmrcvari njihova dela, ki ne žalijo morale in ki proti nikomur ne hujskajo. Vladna prepoved je napravila opravičeno razburjenost. Če vzame zbornica navedene vzorce objektivno v pretres, mora reči, da stoji cenzura na tako nizkem nivó, da je nečuvno. Kar se tiče lovorik, katere nosim iz te zbornice, prepuščam sodbo dež. predsedniku. Kadar si Nj. ekacelencia ne more drugače pomagati, sega po kakem cenemem dovtipu. Ti njegovi dovtipi pa ne napravijo nikakega utisa. Njegovo očitanje z „giftbaumom“ je tako neparlamentarno, da bi mu ta izraz tudi njegov osebni cenzor konfisciral. S tem, kar je rekel dež. predsednik, ni ničesar ovrženo, kar se je očitalo cenzuri, ki ni poklicana, uganjati takih burk.

Poročevalec Hribar je omenjal, da se je že lani v zbornici govorilo o cenzuri in se naglašalo, da je nespretna in nadležna. Dež. predsednik, namesto da je pritožbe ironiziral, bi bil veliko bolje storil, če bi bil naročil cenzorju, naj svoj posel pametnejše in previdnejše opravlja. Ni se dovolj načuditi, da je cenzura črtala celo stvari, ki so se ponatijale v knjigi za otroke. Deželni predsednik je šel molče mimo teh očitanj

in s tem priznal nespretnost svojega cenzorja. Obžalujem, da je „Dramatično društvo“ Jurčiča popravljalo. Zgodilo se je to, da se odstrani vsak sum, vse, kar bi utegnulo koga neprijetno zadeti in zato je celo Nemce v igri nadomestilo s Franki. Kaj pa slika Jurčič v „Tugomeru“? Davno preteklo dobo. Zgodovinske reminiscence in drugega nič. „Dramatično društvo“ je o 1000. predstavi hotelo spraviti na oder kar imamo najboljše in zato se je odločilo za „Tugomera“. Še bolj kakor prepoved pa me je frapiral odgovor, ki ga je dobil dr. Tavčar. Reko se mu je: Samo ime Jurčič je tako, da nam ni všeč. Ako se mora kaj takega slišati iz oficialnih ust, potem se pač ni čuditi, če je cenzura takšna, kakršna je bila pred l. 1848. in za časa Bachovih huzarjev. Deželni predsednik je dejal, da mora zadrževati vse, kar bi moglo povečati narodne prepire. Priznam, da je ta prepri nesreča za državo, a ključ k rešitvi teh preprirov nima v rokah nikdo drugi kakor vlada. Vladi naj na pravem kraju zastavi svoj vpliv, skrbi naj, da se odstranijo vzroki, iz katerih so nastali narodni prepri in nastal bo mir. S tem pa, da prepove kako igro, ne bo ničesar opravila. Vladi pa tudi ni nepristranska. Če bi nemške igre merila s tistim merilom, kakor slovenske, bi bila morala prepovedati lani tisto nemško igro, v kateri so se Slovani predstavljali kot narodi, ki stoji na nižjem nivó-u kakor Nemci. (Posl. dr. Schaffer: Ni resnično!) Da, resnično je, jaz sem bil sam pri tisti predstavi navzočen. Če je cenzor tako občutljiv, da je celo v popravljenem „Tugomeru“ zasledil tendenco, bi bil moral tudi tendenco rečene nemške igre spoznati. Deželni predsednik je rekel, da vlada ne goji nikake animoznosti proti slovenskemu gledališču. Vzamemo to na znanje in upamo, da nastanejo zdaj druge razmere.

Poročilo o gledališkem zakladu se je na to odobrilo, ostale točke pa so se radi pozne ure odstavile z dnevnega reda.

Koncem seje so posl. vit. Langer in tovariši podali samostalni predlog glede varstva vinogradov pred divjačino.

Prihodnja seja bo v četrtek po praznikih.

V Ljubljani, 12. aprila.

Podpredsednik Prade proti Wolfu.

Med Pradejem in Wolfom se je vnel ljut boj. Nedavno je Wolf v Libercah napadel Pradeja, češ, da se je vladi prodal za svoje državnozbornsko podpredsedništvo ter trdil, da je nemška narodna stranka državna. V terek pa je nastopil tudi Prade v Libercah, ki je njegov volilni okraj, ter z največjo strastjo zavračal Wolfova očitanja. Dokazoval je, da sta Wolf in Schönerer ljubosumna drug na drugega, da slepita mladino, ter da njiju glasili tekmujeta z najbolj umazanimi listi v tem, da blatita časti vredne poslance in narodne može. Wolf je politik brez značaja. Že leta 1888. je pisal, da je Schönerer politično mrtev ter da mora odstopiti, danes pa sta sobojevnika. Med tem ko Wolf očita nemški narodni stranki, ker nastopa v parlamentu skupno z drugimi strankami, se veže sedaj sam z židovskimi liberalci in s socialnimi demokrati, ko je bil vendar še nedavno sotrudnik antisemitskega glasila Verganijevega. Prade je očital Wolfu tudi, da ni mož beseda. Obljubil je namreč, da odloži mandat, ako sprejme njega volilci binkoštni program. To se je zgodilo, a Wolf je na svojo obljubo pozabil. „Grazer Tagblatt“ joka nad nastalo veliko neslogo severnočeških Nemcev ter roti Wolfa in Pradeja, naj odnehata v svojem ljutem pobujanju, da ne trpi nemškonacionalna stvar. Hkratu pa zatrjuje „Grazer Tagblatt“, da simpatizuje vendarle bolj z Wolfom kakor s Pradejem. Seveda, strah pred Wolfom je zašel v meso in kosti tudi štajerskim nemškim redakterjem!

Nova zmaga Burov.

Pri Merkatsfonteinu, južno od Brandforda in severovzhodno od Bloemfonteina, so dosegli Buri največjo zmago v vsej dosedanji vojni. Bitka se je vršila 8. t. m. ter jo naznanjajo angleški, francoski in ameriškanski listi. Buri so pobili in ranili 600 Angležev ter ujeli okoli 900 mož z 12 vozovi. Drugi so jim ušli. Bure je poveljeval general De Wet, Angleže pa general Tucker. Ta zmaga je velikanskega pomena, in nekateri listi menijo celo, da pomeni začetek konca angleške moči v Južni Afriki. Vsekakor je Robertssov položaj še hušji. Bati

se mu je, da doživi pri Bloemfonteinu katastrofo, ki uniči vse angleške nade. Da ima Roberts velik strah, dokazuje dejstvo, da njegovi vojniki utrjujejo mesto noč in dan, da celo civilisti morajo pomagati pri kopanju nasipov in rovov. Roberts je izdal ukaz, da morajo ostaviti mesto vse ženske, otroci in nerabni civilisti. Pričakovati je torej, da začno Buri Bloemfontein oblegati ali vsaj, da se bodo vršili boji tako blizu mesta, da se je bati za življenje bojev ne udeležujočih se oseb. Tudi Robertsova soproga in več odličnih Angležinj, ki so pravkar dospеле iz domovine, so morale odpotovati. Železniška proga proti East-Londonu je menda že nerabna. Niti živil se vojaška uprava ne upa več pošiljati v Bloemfontein. Razne železniške proge so zasledili Buri. Angleškim četam že primanjkuje vode. Dasi vojakom nedostajajo šotorov, so bili 6. t. m. sila veseli, ko je prišel hud deževen naliv, ki jih je premočil sicer do kože, a jim prinesel vsaj nekaj vode. Slava Roberta se temni in celo „Standard“ piše, da je Robertsovo počivanje, ki traja že nad mesec dni, v vojni zgodovini nečuvna. Tudi Roberts je zašel v past in treba mu bo največjega napora, da se reši iz nje. Sedaj je dobil tudi lord Methuen ukaz, naj prodira od Kimberleya ob reki Vaal preko Hoopstada Bloemfonteinu na pomoč. Methuen je dospel že do Boshofa. Pa tudi Buller je moral odstopiti nekaj svojih čet, ki so se pripeljale že v Durban, odkoder jih odvedejo na Kap, od ondi pa menda proti severu. Nesposobni general Gatacre mora zopet domov na Angleško. Mesto njega prevzame poveljstvo 11. divizije general Chermisde. Mesto Wepener blizu meje dežele Basutov so blokirali Buri s treh strani. Samo proti vshodu je še prosto. V mestu je oblegan polkovnik Dalgesty, ne pa general Brabant. Ako bodo Buri mesto vzeli, boče vplivalo to na Basute, ki se nagibljejo sedaj še na angleško stran ter bi prišli radi Angležem pomagat. Ker pa so vse ceste v rokah Burov, se nikamor ne upajo. V Natalu so začeli Buri z ofenzivo. Svoje velike topove so že porazpostavili po hribu Knightchill, šest kilometrov severno od Elandslaagte. Takisto so utrdili okolico Wesselsneka s topovi. Izpred Mafekinga dobajajo za Angleže jako neugodne vesti. Ali je mesto že padlo, še ni potrjeno. Res pa je, da je bil polkovnik Plummer 31. marca v bitki pri Ramatlabama premagan ter je moral bežati. Plummer sam je ranjen, njegov konj ustreljen in polovica častnikov ubita ali ranjena. Do 31. marca so imeli Angleži v dosedanji vojni te-le izgube: padlo je 247 častnikov 2386 mož, umrlo vsled boleznij 17 častnikov 1349 mož, ranjenih je 620 častnikov in 8883 mož, ujetih je 143 častnikov in 3323 mož, bolnih se je moralo vrniti domov 29 častnikov in 2828 mož; končno se je poslalo nazaj brez znanega povoda 167 častnikov in 1457 mož. Izgube znašajo torej skupaj 1253 častnikov in 19.226 mož. Razez teh leži po bolnišnicah še okoli 17.000 mož, tako da so izgubili Angleži za vojne svrhe doslej 37.500 mož. Po 31. marcu pa so izgubili vsaj še 3000 ujetih in 1000 ranjenih in ubitih, nešteti vojniki, ki so zboleli zadnje čase v Bloemfonteinu za pljučnico in v Natalu za tifuzom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. aprila.

— Stara pesem. Tržaška „Edinost“ prebavila je sedaj velikanske uspehe šentjakobskega misiona, in zategadelj je z lačnimi pogledi posegla po novi krmi. In prišli smo zopet Slovenci s Kranjskega na vrsto. Naročila si je dne 7. aprila dijaški dopis s Kranjskega z napisom: Novih mož s starim programom bo treba. In zbrala je te nove može — katerih pa niti sama ne pozna — in mej nje je razdelila vse občinske, deželne in državnozbornske mandate. Je li mej njimi kak minister, ne vemo, prej kot ne bo mej njimi največ cerkvenikov, ki bi ne bili ne krop ne voda, ne liberalci, ne klerikalci. Z jedno besedo, ti novi može ne bodo nič, čisto nič, prave pravcate ničle, kakor jih že imamo nekaj tu in tam po Slovenskem, kakor rečeno, pravcate ničle, ki pa so vendar tako ošabne, da zahtevajo, da naj se naše javno življenje obrača po makovih njihovih glavicah. Kar v pariško razstavo jih pošljite te nove može s starim programom! Če drugega ne, vsaj obilo smeha si pridobite s temi političnimi kari-

katurami! Vzlic temu pa je resnica, da je nam tu in tam po Slovenakem treba novih moč z novim programom!

— Istrski deželni zbor. Iz Trsta se nam piše: Nekateri listi so poročali, da se je vzlic sklepu deželnozbornske večine dosegle mej dež glavjarjem in mej slovansko manjšino neko sporazumljenje, vsled česar se bodo slovanski poslanci vdeležili prihodnjega zasedanja. Današnji „Piccolo“ pa javlja, da je vest o porazumljenju mej Slovani in dež. poslanci neosnovana. Deželni zbor se ne skliče v Poreč kamor bi slovanski poslanci ne prišli, nego se skliče prihodnji teden v Koper in sicer zategadelj tja, ker hoče vlada, da bi se slovanski poslanci mogli zasedanja udeležiti.

— Lep uspeh so dosegli prečastiti gospodje okrog „Slovenca“. Na njih opetovane denunciacije je magistrat g. I. Turka obsodil na celih dvesto fickov globe zato ker je — konje poskušal na cesti. Plačal je to svoto z radostjo. Prečastito „Slovenčevo“ duhovščino bo ta lepi uspeh gotovo vspodbodel, da bo nadaljevala svoje delo na polju denunciranja s tisto ljubeznijo in s tisto srčnostjo, s katero deluje na polju častikraje.

— Razstavljena adresa. V izložbi g. Kollmanna na Mestnem trgu je razstavljena adresa, ki so jo poslali srbska akademska mladina in njeni slovanski gostje, zbrani na Prešernovi slavnosti dne 13. marca v Petrogradu. Adreso je v secesionistiškem slogu jako okusno in elegantno komponiral naš rojak gospod P. S. Šmitek v Petrogradu. Glasi se: „Slavnoj Slovenskoj Matici v Ljubljani — Srpska Akademska Omladina v Petrogradu i njeni gosti, iskupljeni na svečanoj sednici u čast slavnoga pesnika bratskoga nam slovenačkog naroda, šalju Vam svoje bratsko pozdravljive kličiuci Slava velikomu poetu — Živeo slovenački narod“. Podpisani so poleg srbskih akademikov tudi njihovi gostje pri rečeni slavnosti, na čelu jim general Visarijon Komarov.

— Županska volitev v občini Vič-Glince. Pri volitvi župana v torek, dne 10. t. m. v občini Vič-Glince so bili izvoljeni: Gospod Andre Marinka, posestnik na Glincah, jednoglasno županom. Gg. Jakob Traun, posestnik meh. mlina itd., Franjo Javornik, trgovec in posestnik, Franjo Oblak, posestnik, vsi na Glincah, kot svetovalci. Nadalje so v odboru gg.: Anton Boc, Janko Pance, Franjo Pavlič, Janko Traun v Glincah, ter Mesesnelovi pristaši gg.: Franc Novak, Andrej Mesesnel, Ivan Robežnik, Franjo Sojer z Viča. Ker občina Vič-Glince vsled bližnje lege deželnega stolnega mesta Ljubljane in dozidanja mnogih novih hiš ter pomnoženja prebivalstva potrebuje delavnega, energičnega občinskega predstojnika, ter istotako marljiv odbor, upamo, da s to volitvijo bode cela občina dosegla korist ter napredek, akoravno to očetu Mesesnelu ni po volji, ter si je zastoj pete brusil za županov stol in na grd način obrekoval njemu ne ljube protikandidate.

— Iz Trziča se nam piše: Kakor drugod, tako se tudi pri nas deluje na prižnici zoper „Slovenski Narod“. Zadnji čas je skoro ni nedelje, da bi gospod Nace pri svojih popoldanskih propovedih ne kričal zoper „Narod“. Zadnje nedeljo je rekel, da se morajo vse moči napeti, da se „Narod“ ugonobi in je apeloval posebno na žene, naj one delujejo zoper njega. Nace ve, da pri moških nima zaslobe, in jih je tudi malo, ki ga hodijo poslušati, ker gredo še stebri njegovega društva raji na sprehod, kakor pa poslušat njegove zabavljajoče propovedi. To nedeljo je tudi čutil potrebo, na leci agitirati za svoje društvo sv. Jožefa, katero ima baje jetiko in bi že davno izdihnilo, ko bi ne bil tako bogato podpirano z nemškimi denarjem! O konsumnem društvu in njega pijančevanju, bi se tudi dalo mnogo povedati, pa zadržaj za danes to, da bo Veliko soboto obletnica nezgode tiste pijane „device“, o kateri bi lahko romantične stvari povedal Ljubelec.

— Izpred sodišča. V št. 26 z dne 1. svečana letos smo poročali, da je bil g. Janez Plevnik, župan občine Device Marije v Polji, obsojen zaradi prestopka po §§ 8 in 460. kaz. z. v globo 40 K in sicer pri razpravi pred c. kr. okrajno sodnijo v Ljubljani. Vsled pritožbe g. Jerneja Plevnika zoper tisto obsodbo se je pa vršila dne 5. aprila letos vzklicna razprava pri c. kr. deželni sodniji v Ljubljani. Pritej razpravi

je bil g. Jernej Plevnik popolnoma opredeljen. To okolnost prijavljamo zato, ker na maramo, da na tej deželnosti izvedelo tudi o tej drugi razpravi, ki je dokazalo nektrivdo g. Jerneja Plevnika. Radovedni smo pa pri tem, ali se bode katoliški „Slovenec“ zopet rogat temu pojasnilu, kakor je storil v drugem slučaju, dasiravno mi sledimo v praktičnem življenju naukom, katere smo čuli od bivših svojih katehetov, da se bližnjemu ne sme krivice delati.

— Splošno delavsko napredno, izobraževalno, pravovarstveno in podporno društvo v Ljubljani priredi v soboto, dne 14. aprila t. l., ob 8. uri zvečer v dvorani hotela „pri Maliču“ javno predavanje. Predaval bode gospod Etbin Kristan.

— Shod zavarovalnih potovalcev, ki se je imel vršiti o Veliki noči, se je preložil za nedolohno čas, ker se je še premalo udeležnikov oglasilo.

— Slovensko trgovsko pevsko društvo. Opozarjajo se vsi gg. pevci, da bode prihodnja pevka vaja v četrtek, dne 19. t. m., katere naj se blagovolijo vsi zanesljivo udeležiti.

— Tamburaški klub „Krim“ viškoglinške čitalnice napreduje vedno bolj. Za prihuje dobi novo društveno opravilo: Jugoslovanske čepice, na vrhu iste vezen napis „Krim“, črne surke, sive hlače, roza srajce ter svetlo moder pas. Nastopil bode v tej opravi prvokrat na velikonočni ponedeljek pri društvenem koncertu v salonu gospoda Trauna na Glincah. Ker šele jedno leto obstoječi klub tako lepo napreduje, zasluži v resnici vsestranske podpore.

— Umrla je dne 11. t. m. zjutraj obče spoštovana soproga veletrgovca g. Jurija Megušarja, gospa M. Megušar v Kropi. Pogreb bode v petek dopoldne.

— Iz št. Pavla v Savinski dolini se nam piše: Pri volitvi župana dne 10. t. m. je bil zopet izvoljen prejšnji župan gospod Fran Randl in sicer soglasno. Za svetovalce so izvoljeni gg.: Janez Cajner, Franc Sitar, Karol Grohar, Anton Rožaj in Jurij Žličar. Gospod župan, ki dosledno slovanski uraduje, kakor tudi vsi svetovalci so odločni narodni Slovenci, a kdor sodi drugače, ni dobro poučen o šentpavelskih razmerah.

— V Gradcu je umrl ondotni dolgoletni podžupan, bivši deželni poslanec Aleksander Koller, v Mariboru je umrl umirovljeni katehet ces. svetnik Iv. Janežič v starosti 71 let.

— Sprejem v c. in kr. infanterijsko kadetno šolo v Strassu na Štajerskem. Začetkom šolskega leta 1900/1901 (20. septembra) sprejme se kot gojence v I. tečaj 30 do 50 gimnazijskih in realskih dijakov. Izvodi konkurznega razpisa, potem predpisov za sprejem aspirantov v c. in kr. kadetne šole se dobi v c. kr. dvorni in državni tiskarni in v dvorni knjigarni L. W. Seidel & Sohn na Dunaju (Grabem 13). Izvlečki iz sprejemnih predpisov se dobe pri zavodu v Strassu po 40 vinarjev in je zapovedništvo drage volje pripravljeno, dajati ustna in pismena pojasnila vsem tistim, ki se oglašajo.

— Posojilnica v Ribnici. Meseca marca t. l. uložilo je 135 strank 43.720 K 59 v., vzdignilo 133 strank 35.179 K 26 v., posojila pa se je izplačalo 19 strankam 13.920 kron. — Promet meseca marca 108.745 K 54 v.

— Gospod Krause, magnetizer, hipnotizer in sugestor iz Amerike, katerega dve predstavi, ki jih je priredil v Ljubljani sta vzbudili toliko zanimanja, se vrne na večstransko željo po Velikonočnih praznikih v Ljubljano in priredi še jedno predavanje in sicer v Sokolovi dvorani v „Nar. domu“, v soboto, dne 21. t. m. Na to velezanimivo predavanje, združeno z eksperimenti, opozarjamo posebno gospodo na deželi, ki se utegne zanimati zanje.

— Nogo zlomil si je danes ponoči gosp. Ivan Šoklič, prodajalec klobukov Pod trančo. Na potu domov se je na Bregu spodtaknil in padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo nad stopalom. Bil je prenešen v svoje stanovanje.

— Andrej Uranič, ključarski mojster, katerega je pred dnevi v Godčevi gostilni zadela kap, je včeraj umrl.

— Prijeten gost. Včeraj popoldne je prišel v Krekovo gostilno na Bregu št. 18 neki gost, ki je zahteval jedi in pijače. Ko se je okreščal, je vstal in je hotel oditi iz gostilne, ne da bi plačal. Natakarcica je za-

htevala plačila, in ker ga ni dobila, vzela je gostu klobuk z glave. To pa sveda gostu ni bilo prav in dal je natakarcici jedno prav gorko zaušnico ter jo še jedenkrat vdaril s palico čez pleča. Na to pa je odšel, ne da bi bil plačal.

— Pazite na otroke. Neka žena je pustila včeraj v Gradaških ulicah svojega triletnega otroka brez nadzorstva. Otroek se je zgubil in je prišel v sv. Florijana ulice, kjer ga je dobila Frančiška Bratovš in ga pripeljala na policijsko stražnico na Dolenjski cesti. Z velikim trudom je potem policija izvedela za mater in ji poslala otroka.

— Medarji in vage. Na včerajšnjem tržnem dnevu so se pregledale vage prodajalcev medu in se je konstatiralo, da že nekatere dlje časa niso bile precementirane.

— Prepri med hlapci. Včeraj sta se sprla na Franca Josipa cesti Maierjev in Zhuberjev hlapec in ju je moral policaj razdvojiti.

— Poskušen ulom? Danes ponoči so bile dekile v Grajzarjevi hiši v velikem strahu. H kuhinjskemu oknu v pritličju je bil nekdo postavil jasli za krmljenje konj in je skušal okno odpreti. Mislile so, da je hotel vlomiti, kar je malo verojetno, ker je še bila takrat luč v hiši.

— Cigarete in smodke je ukradel neznan tat natakarcici Mariji Bukovnik v Kolodvorskih ulicah št. 7. Sumljiv je neki mlad zidar.

— Mladi pretepači. Včeraj popoldne so se sprli in stekli pri „fucanji“ na sv. Petra nasipu neki paglavci in je bil jeden precej opraskan.

* Mučenci v kaznilnicah. Kakor poročajo iz Krakovega, so morali tudi v Novem Sandecu prestajati jetniki nečloveške muke. Nedavno sta naznanila tovarnar J. Rosmanth in Mielnik, katera sta imela v jetnišnici nekaj opravka, kako so pazniki mučili neko mlado služkinjo, katera je bila v Novem Sandecu zaprta. Dekle je ob bolečin in žalosti izgubilo vse lase ter je zblaznelo; in ko je jezovit Zalenski vendar izposloval, da so jo prepeljali v njegovo bolnišnico, je po preteku treh dni umrlo. Državno pravdnštvo preiskuje sedaj razmere te jetnišnice.

* Neljuba pomota. V provinciji Hannover blizu Niemburga je imel neki nočni čuvaj slabo lastnost, da se je pri svojem poslu često zelo opil, vsled tega so ga morali večkrat drugi ljudje peljati ali nesti domov. Nedavno so našli mladi fantje nekega pijanca na tleh ležečega; ker je bila huda zima, so ga nesli v bližnjo hišo nočnega čuvaja. Ko je čuvajeva žena to čula, je urno vstala ter začela krepko udrihati po pijancu; v istem trenutku pa je vstopil njen soprog, to pot popolnoma pameten in trezen.

* Parnik „L' Aquitaine“, ki je odrinil 31. marca iz Havra, je dospel 7. aprila ob 11. uri dopoldne v Newyork.

Književnost

— Šola v boju proti pijančevanju. Po spisu Viktorja pl. Krausa prosto poslovenil F. G. — Drugi natis. — Cena 60 vin. — V Pulju. Tiskarna J. Krmpotič i. dr. 1900. Ta brošura bode zanimala zlasti naše učiteljstvo, priporočamo jo pa vsakomur.

— Gorski odmevi. Zbirka moških zborov in čveterospevov, uglasbil Janez Laharnar, organist, delo 8, v Ljubljani, založil skladatelj, tisk J. Blaznikovih naslednikov 1900. Cena 1 K 60 vin. Odkar izdaja g. prof. Gerbič svoj glasbeni list, dobivajo pevka društva vendar od časa do časa novejših skladb za zbere in čveterospeve, katerih je prej prav živo nedostajalo. Navzlic temu utegnemo skladbe g. Laharnarja, ki ni novinec v tej stroki, vzbujati zanimanje pevskih zborov, katerim so v prvi vrsti namenjene. Na 25. straneh navadne kvartoblike podaje skladatelj 11 različnih točk: 1. Mi vstajamo! 2. Moja domovina. 3. Bratje v kolo se vstopimo. 4. Napitnica. 5. Slovanski dan (zbor in tenor-solo). 6. Lovčevo slovo (čveterospev). 7. Vencem tem ovenčam slavo. 8. Vinski hram (čveterospev in zbor). 9. Dijaška. 10. Naša v zveza (zbor, tenor-solo, tenor in bariton-solo). 11. Lahko noč! (zbor in bariton-solo). Pridržujoč si, da prilično spregovorimo kaj več o tem najnovejšem pojavu na polju našega itak skromnega glasbenega skladateljstva, smemo že danes priporočati Laharnarjevo delo pevskim društvom in prijateljem domače glasbe. Posebno prvo ime-

novana bodo gotovo rada segla po jedni ali drugi točki, ker imajo na razpolago in na izber skladbe raznih vrst, kakor je razvidno iz kratkega imenika naslovov. Vnauja oblika sicer ni bogata, a lična in posebno litografski tisk je razločen in čeden ter se prav lahko čita. Tudi cena je glede na bogato vsebino zmerna.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Dunaj 12. aprila. Red zlatega runa sta razen včeraj imenovanih dostojanstvenikov prejela tudi člena gosposke zbornice grof Deym in Viljem Sieminski-Levicki.

Praga 12. aprila. V vasi Klapi, kjer se je že lani zemlja udirala, se je danes primerila zopet taka katastrofa. Doslej se je porušilo že 52 hiš, a bati se je, da se poruši cela vas, ki šteje 160 števil in 800 prebivalcev.

London 12. aprila. Iz burskega vira se poroča, da je glavna burska armada, broječa 35.000 mož z 90 topovi, zbrana mej Kroonstadtom in Winburgom, kjer čaka Robertsovo armado. Manjša burska armada skuša prodreti na jug.

London 12. aprila. Iz Natala odide jedna brigada pod vodstvom generala Hunta Robertsu na pomoč.

London 12. aprila. Pri bombardementu angleškega tabora v Elands-laagte-u so imeli Buri 5 topov-velikanov, dolzega Toma, štiri petdesetfuntne topove in jeden brzostrelni top. Skodo, katero so povzročili, je velika. Buri so poskusili obiti tabor in ga izolirati, toda general Clery je to preprečil. Včeraj je bombardement trajal zopet tri ure. Angleži so jeden burski top uničili.

London 12. aprila. Iz Bloemfonteina se javlja, da se v Wepenerju, ki je popolnoma izoliran, nahaja 400 mož angleške vojske.

London 12. aprila. „Daily News“ javlja, da je bilo zopet 400 ujetih Burov odpeljanih na St. Heleno.

Narodno gospodarstvo.

— Okrajna posojilnica v Ormožu registrovana zadruga z neomejeno zavezo, katera je začela svoje delovanje 15. julija 1899 izdala je računski zaključek za upravno dobo od 15. julija do 31. decembra 1899. Iz istega posnamemo: Pristopilo je 237 zadružnikov z vplačaniami deleži po 4740 K. Posodilo se je 214 zadružnikom vkup 73.480 kron, jeden zadružnik je posojilo po 260 K vrnil. Stanje posojil koncem leta 1899. znaša 73.220 K. Vložilo je 99 strank 76.750 K 36 vin., vzdignilo pa 7 strank 6550 kron Stanje hranilnih vlog koncem leta znaša 70.200 K 36 vin. Čistega dobička je bilo 101 K 43 vin., kateri se pridene rezervnemu zakladu. Isti znaša z vplačaniami vstopniami 416 K, vkup 517 K 43 vin. Vseh prijemkov je bilo 84.303 K 99 vin., izdatkov pa 80.913 K 25 vin., denarnega prometa torej 165.217 K 24 vin. Okrajna posojilnica obrestuje uloge po 4 1/2% ter pripisuje obresti 1. januarja in 1. julija vsakega leta h glavnici. — Rentni davek plača posojilnica sama. Posojila dajejo se zadružnikom na osebni kredit na 6%, proti vknjižbi pa na 5 1/2% obresti. V tiskani računski zaključek, ki se je doposlal že več posojilnicam, vrinila se je pomota na prvi strani: „Posodilo se je na novo 237 zadružnikom itd.“ mesto 214. zadružnikom. Dotične p. n. posojilnice s tem na dotično pomoto opozarjamo.

Poslano.*

Čuje se, da bode na občeznani fari sv. Jurja ob Ščavnici razpisana služba organista, ali mogoče tudi kar pod roko oddana. Vsem gospodom kompetentom se priporoča, da, ako žele dobiti to znamenito službo in upajo na boljšo prihodnost, naj se oglase in priporoče pri farovski kuharici, kajti le ako bo prošnjik pri njej v milosti, sme upati na boljše čase, drugače pa bode pomilovanja vreden revež. Želimo vsem gospodom kompetentom osobito Cecilijancem dobro, in da ne bodo varani, naj se ravnaajo po tem nasvetu. Več faranov.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 306-2 m. Srednji srečni tlak 736-0 mm.

Mesec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Pokritost v %
11.	9. zvečer	736-3	7-6	sl. jug	del. oblak.	00
12.	7. sjutraj	735-0	1-6	sl. zahod	megla	00
	2. popol.	733-9	12-8	sr. jz. zah.	oblačno	00

Srednja včerajšnja temperatura 8-6°, normalna: 8-9°.

Dunajska borza

dne 12. aprila 1900.

Skupni državni dolg v notah	99 K	25 h
Avstrijski državni dolg v srebru	99	—
Avstrijska zlata renta	98	40
Avstrijska krona renta 4%	98	95
Ogrska zlata renta 4%	97	20
Ogrska krona renta 4%	93	65
Avstro-ogrski bančne delnice	126	30
Kreditne delnice	228	70
London vista	242	75
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	35
90 mark	23	69
90 frankov	19	25
Italijanski bankovci	90	30
C. kr. cekini	11	38

Zahvala.

Potrtega srca izrekam vsem, ki so mi ob smrti moje iskreno ljubljene, nepozabne sestre, gospe

Pavline Mauser roj. Miklavc
hišne posestnice

na tako prisrčen način izrazili svoje sožalje, dalje za lepe vence in za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, najtoplejšo in najsrečnejšo hvalo.

V Ljubljani, dne 11. aprila 1900.

(734) Ivan Miklavc.

Hiša na Glincah št. 78

z 9 sobami, kuhinjo, kletjo, čez sto vrta

se prodaja takoj po nizki ceni.

Več pove lastnik sam. (715-2)

Prašno olje

kakeršno se uporablja za vpuščanje tal v tovarnah, prodajalnah, kavarnah, restavrantih, bolnišnicah itd.

priporoča (735-1)

1 kg. K 1-20

Adolf Hauptmann, Ljubljana

tovarna oljnatih barv, firneža, laka ter kita.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Fraga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selthal v Anase, Solnograd; čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. sjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopolne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoludne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejovice, Plzenj, Marijine vane, Heba, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Fraga v Novo mesto in v Kočevje.** Osebni vlaki: Ob 6. uri 54 m. sjutraj, ob 1 uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Fraga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. sjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Anasea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. popoludne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lienca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoludne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Fraga iz Novega mesta in Kočevja.** Osebni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. sjutraj, ob 2. uri 32 m. popoludne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. sjutraj, ob 2. uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. sjutraj, ob 11. uri 8 m. popoludne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Za Veliko noč

priporoča

Rud. Kirbisch

slaščičar v Ljubljani, Kongresni trg svojo veliko izber

velikonočnih daril:

najfinejše bonboniere, piruhe iz sladkorja, traganta, žameta, svile, lesa, slame itd.

Dalje

razne figure in atrape.

Vsak dan sveža

pinca, tituli, potice

razno potresene.

Fina

vina, likerji

čajno pecivo, čokolade in bonboni.

Naročila za zunaj Ljubljane se izvršujejo najtočneje. (703-4)

Stajerska
ROGASKA
KISLA VODA Jemljejo Styria-voles
SVETOSLAVNA.
Krapčevalna pijača. Naprekošana zdravilna voda.

Glavna zaloga za Kranjsko:
MIHAEL KASTNER
v Ljubljani. (573-7)

22 leten mundant

vešč slovenskega in nemškega jezika, kateri igra spretno tudi „basflügelhorn“ in „helikon“, želi s 15. aprilom ali s 1. majem t. l. službe. (736-1)

Žive ribe.

Živi karpi, ščuke in linjaki (šlaji) (733-2)

iz bajejev barona Minutillo na Gorenjskem so sedaj na prodaj pri

Josipu Leucu

Resljeva cesta št. 1.

V novi urarski prodajalni

Stari trg št. 16

so na prodaj vse vrste ur po (590-9)

stalnih tovarniških cenah.

Le dobre in najfinejše ure z enoletno garancijo.

Budilka, najboljši izdelek gl. 1:60
Srebrna moška remontoarka od " 5:60 npr.
Srebrna damska remontoarka od " 5:60 "
Niklasta remontoarka od " 3:50 "
ura na nihalo z lepo omaro od " 8:50 "

Popravljanja vseh vrst ur najceneje, specialist za težavna (komplicirana) popraviljanja ur.

Rudolf Weber, urar

Ljubljana, Stari trg št. 16.

Raglas.

Za občinski urad v Spodnji Šiški sprejme se (720-2)

občinski pisar.

Prednost imajo upokojeni c. kr. uradniki, orožniki in vojaki.

Nastop službe takoj; — plača po dogovoru.

Ponudbe sprejema do 20. aprila t. l. in pojasnila daje županov namestnik Josip Vodnik v Spodnji Šiški.

Ker so uradne ure omejene, smel bi dotičnik stanovati tudi v Ljubljani.

Županstvo v Spodnji Šiški.

Samo 1 krono za 3 žrebanja.

Zadnji mesec.

Glavni dobiček 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron

v gotovem denarju z 20% odtege. (716-2)

Invalidske zahvalne srečke à 1 krono. I. žrebanje: 19. maja 1900. II. žrebanje: 7. julija 1900. III. žrebanje: 10. novembra 1900.

Srečke priporoča: J. C. MAYER v Ljubljani.

Najnovejše in najboljše v

klobukih

za gospode in dečke

izdelke prvih avstrijskih, nemških, italijanskih in angleških tovarn priporoča v najbogatejši izbi in po najnižjih cenah

C. J. Hamann

Mestni trg 8. LJUBLJANA Mestni trg 8.

Zaloga klobukov

c. kr. privilegovanih dvornih klob. tovarn

W. Ch. Pless, Dunaj. J. Pichler, Gradec.

Klobuki se po lastni širjavi glave in po lastni napovedi izdelujejo in se vzprejemajo stari klobuki za barvanje in modernizovanje. (711-4)

Lepo belo apno

sveže žgano, se dobiva po celih vagonih in v manjših porcijah pri

L. Mašek & Co.

žgalnica apna in premogokop Zabukovce (Buchberg), pošta Pletrovče (Pletrovitsch) pri Celju. (143-31)

Geno se prodá lepa, nova vila v Kranju.

Natančneje poizvz se pri

(586-10) Jožefu Fuso v Kranju.

Usojava se p. n. damam najljubneje naznaniti, da so došli

najnovejši modeli sezone.

Ob enem imava vedno v zalogi po najnižjih cenah (718-2)

veliko izber praznih slamnikov in klobukov za žalovanje.

Z velespoštovanjem

Pavlina Recknagel

Mestni trg št. 3.

Karol Recknagel

Mestni trg št. 24.